

بررسی آینده دموکراسی در ایران با توجه به ماهیت چند فرهنگی جامعه

امیر مسعود شهرام نیا^۱ و سارا نجف پور^۲

چکیده

با توجه به اینکه ایران، کشوری در حال توسعه محسوب می‌شود و می‌کوشد هرچه بیشتر در مسیر توسعه همه جانبه - که دموکراسی را می‌توان یکی از شاخصه‌های اصلی آن دانست - گام بر دارد، مباحث آکادمیک پیرامون چگونگی دستیابی به دموکراسی با توجه به شرایط خاص و ویژه آن می‌تواند بسیار موثر و راهگشا باشد. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های جامعه ایران که به هیچ‌عنوان نباید آن را به فراموشی سپرد ماهیت چندفرهنگی آن است. جامعه ایرانی به واسطه پیشینه فرهنگی و ارتباط دائم با دیگر تمدن‌ها، انواع مختلفی از هویت‌ها، خودآگاهی‌ها و بینش‌ها را در خود جای داده است و از این رو ماهیتی چند فرهنگی و پیچیده یافته است. بر این اساس پرسش اصلی پژوهش حاضر این است که آیا ماهیت چند فرهنگی جامعه ایران می‌تواند به عنوان مانعی جدی در راه استقرار و استحکام دموکراسی تلقی شود؟ فرضیه اصلی مقاله حاضر این است که چنین خصیصه‌ای در صورت توجه به فرهنگ‌های گوناگون و احترام به عقاید آنان، نگاه نقادانه، فاقد تعصب و پیشداوری و همچنین عدم تقسیم ارزشی فرهنگ‌ها به ارزشمند و فاقد ارزش، می‌تواند منجر به ایجاد جامعه‌ای منعطف و دارای فرهنگ سیاسی مدنی و مشارکتی شود و به این ترتیب پایه‌های دموکراسی را مستحکم نماید. از سوی دیگر در صورت عدم توجه به پیچیدگی‌های جامعه و ماهیت چند فرهنگی آن، این امر می‌تواند به عنوان اصلی‌ترین مانع بر سر راه استقرار و قوام دموکراسی و توسعه سیاسی تلقی شود. پژوهش حاضر می‌کوشد با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی و بهره‌گیری از ابزار کتابخانه‌ای فرضیه پژوهش را مورد آزمون قرار داده و سعی در پاسخگویی به پرسش اصلی مقاله نماید.

واژگان مهم: ایران، چند فرهنگی، دموکراسی.

^۱استادیار علوم سیاسی دانشگاه اصفهان

^۲دانشجوی دکتری علوم سیاسی دانشگاه اصفهان